

ЧЕСТИТИЯТЪ ЧОВѢКЪ

(По Тенисънъ)

Едно ранно утро дѣдо Господь проводи куция дяволъ съ писмо до царь Ногай въ Царевградъ. Царь Ногай тъкмо си бѣше наточилъ ятагана и замахваше да го опита може ли да отсѣче едно стогодишно дърво, когато дяволътъ го хвана за ржката и му подаде писмото. Царь Ногай го разчете, побѣлѣ като платно и изтърва ятагана. Въ писмото пишеше, че свѣщъта на царь Ногаевия животъ догаря и подиръ три дни ще угасне.

Прибра се царь Ногай въ покоитѣ си и легна. Изви очи къмъ отворения прозорецъ и погледна къмъ градината, кждето неговиятъ невръстенъ синъ играеше съ гължбитѣ и плѣскаше съ ржце.

Влѣзе най-стариятъ велможа.

— Отивамъ си, — рече царь Ногай.

— Кжде, господарю?

— На оня свѣтъ.

— Не е ли рано? Защо не почакашъ още една година? Петдесетъ години царувашъ, петдесетъ царства покорихме. Още едно като превземемъ, цѣлата земя ще бжде подъ наша власть.

— Не ми тежи, — рече царь Ногай, — дето си отивамъ, но ми е мжно, дето не можахъ да каля въ бой малкия си синъ. Я го вижъ — играе съ гължбитѣ. Какъвъ царь ще стане отъ него, когато ржката не е научена ятаганъ да върти, ами е научена птички да милва. Ехъ, ако бѣше ми далъ Господь още една година...

— Искашъ ли да живѣешъ, господарю? — попита велможата.

— Исамъ, ама нѣма цѣръ.

— Има.

— Кажи, да видимъ.

Велможата седна на царския одъръ и захортува:

— Помнишъ ли, царю честити, какво каза на смъртния си часъ старата ти майка? Не помнишъ. Толкова много преживѣхме, толкова земи прегазихме, толкова хиляди градове изгорихме и души погубихме, че ти си забравилъ думитѣ на старата царица.